

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 43/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. októbra 2015 v pléne zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka, Ludmily Gajdošíkovej, Lajosa Mészároša, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza (sudca spravodajca) a Rudolfa Tkáčika predbežne prerokoval návrh Okresného súdu Pezinok, zastúpeného sudkyňou JUDr. Máriou Špánikovou, na začatie konania o súlade § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov s čl. 20 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Návrh Okresného súdu Pezinok **o d m i e t a** pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 26. augusta 2015 doručený návrh Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“ alebo „navrhovateľ“), zastúpeného sudkyňou JUDr. Máriou Špánikovou, na začatie konania o súlade § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“) s čl. 20 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Z návrhu okrem iného vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 29/2008 sa žalobcovia ako vlastníci pozemku nachádzajúcom sa v katastrálnom území obce Pezinok (parcela č. [REDAKOVANÉ]) domáhajú proti žalovaným náhrady za vecné bremeno, ktoré vzniklo k tomuto pozemku v súlade s § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov. Vo februári 2011 Správa katastra Pezinok zapísala záznamom vecné bremeno v prospech vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, ktorý bol postavený aj na pozemku vo vlastníctve žalobcov. Žalobcovia následne požiadali Správu katastra Pezinok o výmaz uvedeného záznamu vecného bremena, na základe čoho táto rozhodnutím č. XI-9/2011 z 12. júla 2011 návrh na opravu chyby v katastrálnom operáte spôsobom výmazu záznamu vecného bremena zamietla. Katastrálny úrad v Bratislave na základe podaného odvolania rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu rozhodnutím č. Xo 43/12-BP z 30. júla 2012 rozhodnutie Správy katastra Pezinok zmenil tak, že opravil údaje v katastrálnom operáte takto: «„na [REDAKOVANÉ], k. ú. Pezinok v časti C: farchy: vymaže zápis: Vecné bremeno podľa ust. §-u 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. k časti pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] v prospech vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome súp. č. [REDAKOVANÉ]“ a zapíše „Vecné bremeno podľa ust. §-u 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. k pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] v prospech vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome súp. č. [REDAKOVANÉ].“ Ostatné údaje na [REDAKOVANÉ], k. ú. Pezinok zostávajú nezmenené.» Na základe uvedenej zmeny Správa katastra Pezinok zapísala vecné bremeno v súlade s § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov k celému pozemku - parcele č. [REDAKOVANÉ] v prospech vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome súpisné č. [REDAKOVANÉ], na základe čoho sú žalobcovia toho názoru, že došlo k obmedzeniu ich vlastníckeho práva nad nevyhnutnú mieru.

V návrhu sa k nesúladu napadnutého ustanovenia zákona o vlastníctve bytov s navrhovateľom označenými ustanoveniami ústavy uvádza:

«Aplikáciou ust. § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov sa hrubo potiera zmysel vlastníckeho práva vlastníka pozemku, ktorým je právo vlastníka pozemku pozemok užívať, požívať z neho plody, ako aj s pozemkom disponovať. Takýto hrubý zásah do vlastníckeho práva vlastníkovi pozemku v prvom rade bráni alebo až znemožňuje pozemok ďalej užívať a brať z neho plody a v druhom rade znemožňuje aj disponovať s pozemkom tak, aby to nebolo za zjavne znevýhodnených finančných podmienok. Takýto hrubý zásah do vlastníckeho práva je z pohľadu vlastníka pozemku ešte horší ako vyvlastnenie, pretože vlastník pozemku za pozemok aj naďalej platí daň z pozemkov a pritom z pozemku vôbec nemá alebo má len veľmi obmedzené úžitky. ...

Aplikáciou ust. § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov Správa katastra Pezinok vykonala zápis vecného bremena záznamom, pričom tak urobila v rozpore s verejnou listinou, ktorá bola prílohou k návrhu na záznam vecného bremena do katastra nehnuteľnosti zo dňa 8.12.2000 zo strany navrhovateľa. ...

Aplikáciou ust. § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov Správa katastra Pezinok vykonala zápis vecného bremena záznamom napriek tomu, že na predmetnú stavbu bolo zrušené stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie a bolo začaté konanie o dodatočnom povolení stavby, ktoré bolo následne prerušené. ...

Ust. § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov žalobcovia považujú za pozostatok minulosti z obdobia neslobody, ktorý v dnešných demokratických podmienkach a pri rešpektovaní medzinárodnoprávneho štandardu vlastníckeho práva nemá žiadne opodstatnenie. V právom poriadku Slovenskej republiky absolútne absentuje moderná právna úprava práva stavby ako samostatného, od vlastníckeho práva oddeleného občianskoprávneho titulu na zriadenie trvalej stavby s charakterom nehnuteľnej veci na cudzom pozemku. V základných občianskoprávných úpravách členských štátov Európskej únie patriacich ku kontinentálnemu právnemu systému vlastnícky režim nehnuteľnosti spravidla určuje rímskoprávna zásada „superficies solo cedit“, podľa ktorej podstatnou súčasťou pozemku je aj na ňom zriadená stavba. Táto zásada sa uplatňovala aj v česko-

slovenských podmienkach do konca roku 1950. Až Občiansky zákonník z roku 1950 (zákon č. 141/1950 Zb. s účinnosťou od 1. januára 1951) v § 25 výslovne ustanovil, že stavby nie sú súčasťou pozemku. Takáto úprava zrejme vychádzala zo zámeru režimu neslobody a nedemokracie znížiť význam vlastníckeho práva k pozemkom a následne oddeliť faktickú držbu a užívanie pozemkov od vlastníckeho práva. Napriek zmeneným spoločensko-ekonomickým podmienkam od novembra 1989 stále nedošlo v podmienkach Slovenskej republiky k návratu právnej úpravy k zásade „superficies sólo cedit“ a z tohto dôvodu žalobcovia majú za to, že zo strany Slovenskej republiky dochádza k porušovaniu medzinárodno-právneho štandardu ochrany vlastníckeho práva. Neustále posúvanie rekodifikácie Občianskeho zákonníka v podmienkach Slovenskej republiky, ktoré so zavedením tejto zásady počíta, spôsobuje pretrvávanie tohto nemoderného a protiprávneho prvku občianskeho práva Slovenskej republiky a odôvodňuje obavu žalobcov z toho, že k náprave v tejto veci tak skoro nedôjde.»

Na základe uvedených skutočností sa navrhovateľ domáha, aby ústavný súd rozhodol o nesúlade § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov s čl. 20 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 7 ods. 5 ústavy.

II.

V zmysle čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa čl. 144 ods. 2 ústavy ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.

Podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy ústavný súd začne konanie, ak podá návrh na začatie konania súd. V zmysle § 18 ods. 1 písm. d) v spojení s § 19 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd začne konanie, ak návrh podá súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, pričom súdom podľa § 18 ods. 1 písm. d) sa rozumie príslušný senát alebo samosudca. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až g) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily..., môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (PL. ÚS 16/02, PL. ÚS 3/98) vyplýva, že okrem iných procesných náležitostí je procesným predpokladom na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov všeobecným súdom aj prerušenie konania. Tento procesný predpoklad všeobecný súd preukazuje uznesením, ktoré obsahuje výrok o prerušení konania.

Z dikcie už citovaného čl. 144 ods. 2 ústavy vyplýva, že podaniu návrhu ústavnému súdu predchádza povinnosť všeobecného súdu prerušiť konanie („konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1“), pričom ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát uviedol (PL. ÚS 7/2012, PL. ÚS 16/2013), že za prerušené konanie je podľa jeho názoru potrebné považovať stav právne perfektného prerušenia konania, ktorý nastáva až po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o prerušení konania. Ústavný súd nemá dôvod tento svoj názor meniť ani v súvislosti s predbežným prerokovaním návrhu okresného súdu.

Zo zapožičaného spisu vzťahujúceho sa na konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 C 29/2008 ústavný súd zistil, že na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 20. mája 2013, bol okresnému súdu žalobcami doručený „návrh na prerušenie konania sp. zn. 4 C/29/2008 a na postúpenie návrhu ústavnému súdu na zaujatie stanoviska“ z 19. mája 2013. Okresný súd pojednávanie uskutočnené 6. novembra 2014 odročil na neurčito okrem iného aj na účely rozhodnutia o návrhu žalobcov na prerušenie konania z 19. mája 2013. Okresný súd však do dňa doručenia návrhu ústavnému súdu a ani do dňa jeho predbežného prerokovania o návrhu žalobcov na prerušenie konania nerozhodol.

Na tomto základe ústavný súd, vychádzajúc zo svojich zistení a svojej doterajšej judikatúry, konštatuje, že nie sú splnené procesné predpoklady na prijatie návrhu okresného súdu na ďalšie konanie, keďže okresný súd do dňa jeho predbežného prerokovania právoplatne neprerušil konanie vedené pod sp. zn. 4 C 29/2008. Ústavný súd preto návrh okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2015